

Sag C-218/20

Sammendrag af anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 98, stk. 1, i Domstolens procesreglement

Dato for indlevering:

27. maj 2020

Forelæggende ret:

Tribunalul Mureş (Rumænien)

Afgørelse af:

10. december 2019

Sagsøgere:

Sindicatul Lucrătorilor din Transporturi, TD

Sagsøgt:

SC Samidani Trans SRL

Hovedsagens genstand

Sag anlagt af sagsøgeren Sindicatul Lucrătorilor din Transporturi (fagforening for arbejdstagere i transportsektoren), på vegne af og i sit medlem TD's navn, til prøvelse af en sanktionsafgørelse

Genstand og retsgrundlag for anmodningen om præjudiciel afgørelse

Fortolkningen af artikel 3 og 8 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 593/2008 af 17. juni 2008 om lovvalgsregler for kontraktlige forpligtelser (Rom I)

Præjudicielle spørgsmål

1) Med hensyn til fortolkningen af artikel 8 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 593/2008 af 17. juni 2008 om lovvalgsregler for kontraktlige forpligtelser (Rom I)[:] Er det forhold, at der er foretaget et lovvalg med hensyn til den lov, der skal anvendes på den individuelle arbejdsaftale, til hinder for

anvendelsen af loven i det land, hvori arbejdstageren sædvanligvis har udført sit arbejde, eller udelukker det forhold, at der er foretaget et lovvalg anvendelsen af forordningens artikel 8, stk. 1, andet punktum?

2) Med hensyn til fortolkningen af artikel 8 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 593/2008 af 17. juni 2008 om lovvalgsregler for kontraktlige forpligtelser (Rom I)[:] Udgør den mindsteløn, der gælder i det land, hvor arbejdstageren sædvanligvis har udført sit arbejde, en rettighed, som er omfattet af de »bestemmelser, som ikke kan fraviges ved aftale i henhold til den lov, som ville have fundet anvendelse [...], såfremt parterne ikke havde aftalt lovvalg«, som omhandlet i forordningens artikel 8, stk. 1, andet punktum?

3) Med hensyn til fortolkningen af artikel 3 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 593/2008 af 17. juni 2008 om lovvalgsregler for kontraktlige forpligtelser (Rom I)[:] Indebærer angivelsen i den individuelle arbejdsaftale af en klausul, der henviser til bestemmelserne i den rumænske arbejdslov, at der er foretaget et lovvalg til fordel for rumænsk lov, i det omfang det er velkendt i Rumænien, at arbejdsgiveren bestemmer indholdet af den individuelle arbejdsaftale på forhånd?

Anførte EU-retlige forskrifter og anført praksis fra Domstolen

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 593/2008 af 17. juni 2008 om lovvalgsregler for kontraktlige forpligtelser (Rom I), artikel 3 (Aftalt lovvalg) og 8 (Individuelle arbejdsaftaler)

Domstolens dom af 15. marts 2011, Koelzsch (C-29/10, EU:C:2011:151)

Anførte nationale forskrifter og retsafgørelser

Legea nr. 53/2003 privind Codul muncii (lov nr. 53/2003 – arbejdsloven), artikel 111 om arbejdstid og artikel 133 vedrørende hviletid

Legea nr. 344/2006 privind detaşarea salariaţilor în cadrul prestării de servicii transnaţionale (lov nr. 344/2006 om udstationering af arbejdstagere som led i udveksling af tjenesteydelser over grænserne)

Artikel 1

»Denne lovs bestemmelser finder anvendelse

[...]

b) på virksomheder med hjemsted på Rumæniens område, som i forbindelse med levering af tjenesteydelser over grænserne udstationerer arbejdstagere, med hvilke de har indgået ansættelsesforhold, på en EU-medlemsstats, en EØS-stats

eller Det Schweiziske Forbunds område på de i artikel 4, stk. 2, fastsatte betingelser«.

Artikel 4, stk. 2

»Denne lov finder anvendelse, såfremt en af de i artikel 1, litra b), anførte virksomheder træffer en af følgende grænseoverskridende foranstaltninger:

- a) for egen regning og under egen ledelse udstationerer en arbejdstager på Rumæniens område i henhold til en aftale mellem den udstationerende virksomhed og modtageren af tjenesteydelsen, der driver virksomhed på en EU-medlemsstats, en EØS-stats eller Det Schweiziske Forbunds område, såfremt der i udstationeringsperioden består et ansættelsesforhold mellem arbejdstageren og den udstationerende virksomhed;
- b) på Rumæniens område udstationerer en arbejdstager på et forretningssted eller i en virksomhed, der tilhører koncernen, beliggende på en EU-medlemsstats, en EØS-stats eller Det Schweiziske Forbunds område, såfremt der i udstationeringsperioden består et ansættelsesforhold mellem arbejdstageren og den udstationerende virksomhed;
- c) i sin egenskab af vikarbureau stiller en arbejdstager til rådighed for en brugervirksomhed, der er etableret eller driver virksomhed på en EU-medlemsstats, en EØS-stats eller Det Schweiziske Forbunds område, såfremt der i udstationeringsperioden består et ansættelsesforhold mellem arbejdstageren og vikarbureauet«.

Artikel 7¹

»Ansatte, hvis arbejdsgivere har hjemsted på Rumæniens område, og som beskæftiger sig med international transport, som i en bestemt periode udstationeres for at udføre arbejde på en EU-medlemsstats, en EØS-stats eller Det Schweiziske Forbunds område, og som ikke henhører under situationerne i artikel 4, stk. 2, er omfattet af bestemmelserne i artikel 43 i lov nr. 53/2003 – arbejdsloven, som bekendtgjort på ny, med senere ændringer og tilføjelser, og har de i samme retsakts artikel 44, stk. 2, fastsatte rettigheder.«

Ordinul ministrului muncii și protecției sociale nr. 64/2003 pentru aprobarea modelului-cadru al contractului individual de muncă (arbejds- og socialsikringsministerens dekret nr. 64/2003 vedrørende godkendelse af rammeformular for den individuelle arbejdsaftale), der i bilag I, litra N, fastsætter, at alle individuelle arbejdsaftaler indgået i Rumænien skal indeholde følgende klausul: »Bestemmelserne i denne individuelle arbejdsaftale suppleres med bestemmelserne i lov nr. 53/2003 – arbejdsloven.«

Hvad angår retspraksis henvises der til civilretlig dom af 18. december 2018, afsagt af Tribunalul Mureș og stadfæstet af den højere ret, hvormed den førstnævnte ret frifandt en arbejdsgiver for påstanden om betaling af forskellen i

lønrettigheder mellem den i Østrig på området for vejtransport fastsatte minimumsløn, som en arbejdstager hævdede at have ret til i medfør af forordning nr. 593/2008, og den oppebårne løn. Tribunalul Mureş fandt for det første at parterne havde valgt rumænsk lov som den lov, der fandt anvendelse på den individuelle arbejdsaftale, for det andet, at de havde aftalt, at arbejdstagerens arbejdsmæssige forpligtelser ikke skulle opfyldes på et fast arbejdssted, men at tjenestestedet hele tiden ville flyttes, for det tredje, at arbejdstageren ud over lønnen havde oppebåret dagpenge, og for det fjerde, at parterne i den individuelle arbejdsaftale havde fastsat en løn i rumænske lei og ikke den østrigske mindsteløn i euro. Der blev endvidere taget højde for, at arbejdsredskaberne (lastvognene) befandt sig ved forretningsstedet i Østrig, at det sted, hvortil sagsøgeren vendte tilbage efter sine opgaver, var beliggende i Østrig, og at det land, hvori arbejdstageren ved opfyldelse af aftalen sædvanligvis udførte sit arbejde, var Østrig, men at disse omstændigheder ikke var tilstrækkelige til at udelukke valget af den rumænske lov som den lov, der fandt anvendelse på den individuelle arbejdsaftale.

Kort fremstilling af de faktiske omstændigheder og retsforhandlingerne i hovedsagen

- 1 I stævningen er det oplyst, at TD, der er medlem af den sagsøgende fagforening, var ansat i det sagsøgte selskab som lastvognchauffør, og at han udførte sit arbejde på Det Europæiske Fællesskabs område. Den individuelle arbejdsaftale, som han indgik med sagsøgte, indeholder følgende: »Bestemmelserne i denne individuelle arbejdsaftale suppleres med bestemmelserne i lov nr. 53/2003 – arbejdsloven og den overenskomst, som finder anvendelse for enheden/sektoren« og »Tvister vedrørende indgåelse, gennemførelse, ændring, suspension eller ophør af denne individuelle arbejdsaftale bilægges af den ret, som har kompetence *ratione materiae* og *ratione loci*, i henhold til loven«.
- 2 Med hensyn til arbejdsstedet for fagforeningens medlem præciserer den individuelle arbejdsaftale ikke det bestemte sted, hvor arbejdet skal udføres.
- 3 I sagen ved Tribunalul Mureş (retten i første instans i Mureş) har sagsøgeren bl.a. nedlagt påstand om, at sagsøgte tilpligtes at betale fagforeningsmedlemmet den løn, som han har ret til i medfør af forordning (EF) nr. 593/2008 (Rom I), dvs. forskellen mellem den oppebårne løn og den i Tyskland på området for vejtransport fastsatte mindsteløn samt den ekstra løn svarende til to månedslønninger pr. år, som han har ret til i medfør af forordning (EF) nr. 593/2008 (Rom I) sammenholdt med den i Tyskland gældende lov om mindsteløn, dvs. Mindestlohngesetz - MiLoG, § 1 (2), idet beløbene reguleres med inflationstaksten på betalingsdatoen, med tillæg af lovbestemte renter beregnet fra den månedlige forfaldsdato for ethvert således opgjort beløb.

- 4 I sit svarskrift har SC Samidani Trans SRL gjort gældende, at parterne i den individuelle arbejdsaftale valgte rumænsk lov som den lov, der skal anvendes på arbejdsaftalen, hvorfor artikel 8 i Rom I-forordningen ikke finder anvendelse.
- 5 Under disse omstændigheder har Tribunalul Mureş (retten i første instans i Mureş) på den sagsøgende fagforenings begæring besluttet at forelægge Domstolen en række spørgsmål vedrørende fortolkningen af artikel 3 og 8 i forordning nr. 593/2008.

De væsentligste argumenter, der anføres af hovedsagens parter

- 6 Til støtte for sin påstand har TD gjort gældende, at selv om de individuelle arbejdsaftaler blev registreret i Rumænien, udførte han ved opfyldelse af aftalen sædvanligvis sit arbejde i Tyskland, hvorfor han har ret til den i Tyskland fastsatte minimumsløn og ikke den rumænske mindsteløn, som han oppebar. Han har endvidere påberåbt sig Domstolens dom af 15. marts 2011, Koelzsch (C-29/10, EU:C:2011:151).
- 7 Nærmere bestemt har fagforeningens medlem anført for det første, at det sted, hvorfra han startede udførelsen af sine transportopgaver og modtog instruktioner, var i Tyskland, for det andet, at arbejdsredskaberne, dvs. lastvognene, befandt sig i Tyskland, og for det tredje, at de steder, hvor transporten hovedsageligt blev gennemført, de steder, hvor varerne blev aflæst, samt det sted, hvortil sagsøgeren vendte tilbage efter disse opgaver, var beliggende i Tyskland.

Kort fremstilling af begrundelsen for forelæggelsen

- 8 Med det første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 8, stk. 1, i forordning nr. 593/2008 skal fortolkes således, at den nationale ret – såfremt en arbejdstager sædvanligvis udfører det af arbejdsaftalen omfattede arbejde i et andet land end det, hvis lov parterne udtrykkeligt har valgt – på grundlag af denne bestemmelses sidste punktum kan udelukke anvendelsen af den af parterne udtrykkeligt valgte lov, hvis det af de samlede omstændigheder fremgår, at aftalen har en nærmere tilknytning til et andet land.
- 9 Med det andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret oplyst, om den mindsteløn, der er fastsat i det land, hvori arbejdstageren sædvanligvis har udført sit arbejde, udgør en rettighed, som er omfattet af de »bestemmelser, som ikke kan fraviges ved aftale i henhold til den lov, som ville have fundet anvendelse [...], såfremt parterne ikke havde aftalt lovvalg«, efter forordningens artikel 8, stk. 1, andet punktum.
- 10 Såfremt dette spørgsmål besvares benægtende, modtager arbejdstageren derfor den nationale mindsteløn i det land, hvis lov parterne udtrykkeligt har valgt, selv om mindstelønnen i henhold til loven i det land, hvortil aftalen har sin nærmeste tilknytning, er højere, hvorfor arbejdstageren lider et tab ud fra dette aspekt.

- 11 Hvis spørgsmålet derimod besvares bekræftende, fører det til, at aftalen omfattes af to forskellige love, dvs. den udtrykkeligt valgte lov og loven med de »bestemmelser, som ikke kan fraviges ved aftale i henhold til den lov, som ville have fundet anvendelse [...], såfremt parterne ikke havde aftalt lovvalg«.
- 12 Med det tredje spørgsmål ønskes oplyst, om arbejdsgiverens brug af en standardformular for den individuelle arbejdsaftale, hvis formulering er fastlagt på forhånd i en national retsakt, og som skal indeholde klausulen om, at den rumænske arbejdslov finder anvendelse på aftalen, indebærer, at der er foretaget et lovvalg til fordel for rumænsk lov.
- 13 Hvis Domstolen måtte fastslå, at en sådan national lovgivning og praksis strider mod artikel 3 i forordning nr. 593/2008, kan retten se bort fra denne lovbestemte klausul om lovvalg fra aftalen.

ARBEJDSDOKUMENT